



C/ DOCTOR COBERA, 24
08328 ALELLA (BARCELONA)

TEL.: 93 540 64 83
FAX: 93 555 10 40

CORREU@ACTIUM.CAT

Actium®

GESTIÓ DEL PATRIMONI
HISTÒRIC I ARQUEOLÒGIC

Intervenció arqueològica Carrer Nou de Sant Francesc 3

Barcelona,
Barcelonès

Del 20 al 30 de juny de 2011

OSCAR CASTRO LÓPEZ
ALELLA, JUNY DE 2011



Memòria

Núm. Exp. Dept. Cultura: 470 K121-N B-2011/1-7322
Codi Servei d'Arqueologia ICUB: 041/11



SUMARI

1.	SITUACIÓ.....	3
2.	MARC GEOGRÀFIC I GEOLÒGIC	3
3.	CONTEXT HISTÒRIC I ARQUEOLÒGIC.....	3
4.	MOTIVACIÓ I OBJECTIUS.....	4
5.	FONAMENTS DE DRET	4
6.	TREBALLS REALITZATS.....	4
7.	METODOLOGIA	5
8.	RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ.....	5
9.	CONCLUSIONS.....	5
10.	BIBLIOGRAFIA	5

ANNEX 1. DOCUMENTACIÓ ADMINISTRATIVA

ANNEX 2. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

ANNEX 3. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

FITXA TÈCNICA

Tipus d'intervenció	Preventiva
Activitat autoritzada	Excavació preventiva
Dates autoritzades	Del 20 al 30 de Juny de 2011
Núm. Exp. Dept. Cultura	470 K121-N B-2011/1-7322
Codi Servei Arqueologia ICUB	041/11
Promoció	FELIAURO-PHILCATSOM, C.B
Execució de l'obra	TRADE Construcciones
Execució de la intervenció	Actium Patrimoni Cultural, SL
Direcció tècnica	Oscar de Castro López
Lloc de la intervenció	Reforma parcial de l'immoble entre mitgeres al carrer Nou de Sant Francesc, 3
Població i comarca	Barcelona, el Barcelonès
Coordenades UTM (ED50 31N)	X = 431252 / Y = 4581419 / Z = 5.37 msnm
Paraules clau	Rases de Serveis Rehabilitació Fossar ascensor època contemporània
Resum	La intervenció arqueològica portada a terme al carrer Nou de Sant Francesc número 3 no ha permès documentar cap element d'interès arquitectònic en els rebaixos efectuats al vestíbul d'entrada a immoble.

1. SITUACIÓ

El lloc de la intervenció es situa al número 3 del carrer Nou de Sant Francesc, pertanyent al districte de Ciutat Vella. Aquesta adreça correspon a la parcel·la 0113110-013 del plànol cadastral de la ciutat de Barcelona. Les coordenades UTM són:

$$X = 431252 / Y = 4581419 / Z = 5.37 \text{ msnm}$$

2. MARC GEOGRÀFIC I GEOLÒGIC

L'àmbit d'actuació se situa en el vessant oriental del Mons Taber, turó de poca alçada que, com el Turó dels Ollers, sobresortia del sector denominat pla de baix del Pla de Barcelona.

El Pla està limitat per la Serra de Collserola i per la falla que segueix, ran de mar, des del Garraf i el Turó de Montjuïc fins el Turó de Montgat, al nord del riu Besòs. La falla, originada en el moment de la fractura del Massís Catalano-Balear, va delinear, a grans trets, el que és la costa catalana. Per aquest motiu, el pla inclinat al peu de la Serra de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectada per tots els moviments orogènics alpins. En el miocè i el pliocè, damunt el sòcol paleozoic, se sedimentaren dipòsits marins, que, en plegar-se, van originar el seguit de petits turons existents en el Pla de Barcelona; d'aquests, Montjuïc (173 m) és el més elevat i el Mons Taber (17 m), un dels de menor alçada. A més dels esmentats, altres turons ressegueixen aquesta falla, com el Turó de les Falzies, el de la Bóta, el Molinar, la Punta del Convent, etc (Morán et al. 1982: 14-15).

Finalment, el Pla de Barcelona, i en especial el sector del pla baix,¹ va anar sedimentant materials al·luvials aportats per rieres, torrents i aigües d'escorrentiu provinents de la Serra de Collserola i també pels deltes dels rius veïns i pels corrents marins. Com és característic de l'àrea mediterrània, en aquest sector es formaren maresmes i estanys, que anaren desapareixen a mesura que la línia de costa va anar avançant i que l'acció antròpica es va intensificar (Morán et al. 1982: 15).

3. CONTEXT HISTÒRIC I ARQUEOLÒGIC

L'immoble objecte de la intervenció arqueològica està situat dins l'ager de la ciutat romana de Barcino i pertany a la primera expansió de la ciutat medieval extramurs.

Són diverses les intervencions realitzades a l'entorn que mostren una seqüència continuada d'ocupació de l'espai des d'època fundacional.

D'època romana tenim diverses intervencions que testimonien aquesta presència. Així, en una intervenció al carrer d'en Rull, 10-14, C/ Nou de Sant Francesc, 9-13, C/ Còdols, 22: 11, de l'any 2007 fou documentat una estructura funerària d'època romana, composta per un mausoleu i un individu al seu interior. A la plaça Joaquim Xirau l'any S'han documentat restes

arqueològiques relacionades amb una vil·la romana (s. I - II dC), així com un monument funerari de tègula del mateix període. S'han trobat també restes medievals, en els que destaca un fragment de muralla dels s. XIII - XIV i un pou amortitzat del s. XV.

Pel que fa a restes documentades d'època medieval són varies les informacions disponibles. En una intervenció al carrer d'Avinyó 52, carrer d'en Carabassa 15 l'any 2007 es van localitzar estructures datades el segle XIV o XV, un mur de fonamentació construït amb pedra lligada i la part subterrània d'un pou. Al carrer Escudellers, plaça Joaquim Xirau i c. Arc del Teatre es van localitzar estructures medievals i modernes.

D'època moderna cal destacar la proximitat de l'immoble a l'antic convent dels Caputxins de Santa Madrona, actual plaça reial. Construït a partir de 1718 i enderrocat al segle XIX després de la desamortització de 1835.

4. MOTIVACIÓ I OBJECTIUS

La intervenció arqueològica és motivada pel "*Proyecto de reforma parcial de la planta principal, rehabilitación integral de las plantas 1, 2 i 3 y reparación de la planta del ático en el edificio plurifamiliar entre medianeras sito en carrer Nou de Sant Francesc nº 3, de Barcelona, por encargo de Feliauro-Philcatson, CB*". Aquest projecte preveia la realització d'un fossat d'ascensor i rases de sanejament en el vestíbul de l'immoble. Donat que la finca es situa dins el districte de Ciutat Vella, en una zona de gran expectativa arqueològica, es feia necessari la presència d'un arqueòleg en els moviments de terres previstos.

5. FONAMENTS DE DRET

La intervenció és de caràcter preventiu, atenent la Llei 9/1993 30 de setembre del Patrimoni Cultural Català (DOGC 1807 de l'11 d'octubre de 1993) i el Decret 78/2002 de 5 de març del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC 3594 de 13 de març de 2002).

6. TREBALLS REALITZATS

Els treballs han consistit en el control dels moviments de terres en el vestíbul de l'immoble per encabir el fossat de l'ascensor i les rases de sanejament. Aquests moviments han estat portats a terme per mitjans manuals a càrrec de l'empresa executora de les obres.

7. METODOLOGIA

Registre estratigràfic

La metodologia utilitzada per aquesta intervenció es basa en el mètode de registre Harris / Carandini, que consisteix en el registre objectiu i en la documentació exhaustiva de restes i estrats, utilitzant per això un model de fitxes específiques.

Topografia i planimetria

Les restes s'han vinculat geogràficament amb les coordenades UTM, per tal de documentar i facilitar la interpretació de la seqüència estratigràfica. La topografia i la planimetria han estat tractats informàticament amb programari CAD.

Documentació fotogràfica

Per tal de deixar una constància visual dels treballs realitzats, així com de les restes aparegudes, s'ha realitzat un registre fotogràfic exhaustiu en format digital d'alta resolució.

8. RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ

Després de la retirada del paviment de rajoles de terratzo i la solera de ciment sobre la que s'adherien va aparèixer el pou mort de l'edifici contemporani. Aquest, fet a base de maons i morter, es troba actualment en desús completament reblert per material constructiu i terra.

El pou mort s'estenia per tot el vestíbul de l'immoble fet que impossibilità la localització d'estructures d'interès arqueològic.

Tot i això només s'han rebaixat un total de 0.60 metres sota el nivell de circulació actual del carrer. Aquest fet i les reduïdes dimensions del perímetre excavat fa que no es descarti la presència d'estructures d'interès arqueològic en la resta de l'immoble i sota la cota d'obra. S'haurà de tenir present en futures intervencions a l'indret, donada la seva situació estratègica dins la ciutat i l'existència de restes a l'entorn.

9. CONCLUSIONS

La intervenció arqueològica al carrer Nou de Sant Francesc núm. 3 no ha permès documentar cap estructura o element d'interès arqueològic, a la cota assolida per l'obra. Tot i això no es descarta la presència d'aquests elements ni sota aquesta cota ni en la resta de l'immoble.

10. BIBLIOGRAFIA

BORDAS TISSIER, Anna, Memòria arqueològica de la intervenció efectuada al c. Escudellers, plaça Joaquim Xirau i c. Arc del Teatre: 25 d'octubre al 24 de novembre : gener - febrer del 2001 / Bordas Tissier, Anna.[MHCB, Servei d'Arqueologia], 2000, inèdit

HUERTAS ARROYO, Josefa, Memòria de la intervenció arqueològica a la plaça Joaquim Xirau. MHCB, Servei d'Arqueologia, 1997, inèdit

JUÁREZ VILLENA, Antoni, Memòria de la intervenció arqueològica al carrer d'en Rull, 10-14, C/ Nou de Sant Francesc, 9-13, C/ Còdols, 22: 11 desembre 2006 al 12 gener 2007, Tea, 2006, inèdit

MARÍN HERNANDO, Sara, Memòria de la intervenció arqueològica al carrer d'Avinyó 52, carrer d'en Carabassa 15 (Barcelona): data intervenció: 21-22 de febrer de 2007, Tea, 2007, inèdit

PUIG I VERDAGUER, Ferran, Projecte d'intervenció arqueològica al carrer Nou de Sant Francesc, 3, Ciutat Vella, Barcelona, MUHBA, 2010, Inèdit

ANNEX 1. DOCUMENTACIÓ ADMINISTRATIVA



Expedient R/N 470 K121-N B-2011/1-7322 d'autorització de la intervenció arqueològica preventiva a: carrer Nou de Sant Francesc, 3 (Barcelona, Barcelonès), segons el procediment establert en l'article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Fets

1. En data 9 de juny de 2011 (registre d'entrada 007322/0401E) el senyor Ramon Bofarull Vidal, administrador de l'empresa promotora FELIAURO-PHILCATSOM CB, i Ferran Puig i Verdaguer, director del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de Barcelona, sol·liciten un permís d'intervenció arqueològica de control, i si escau, excavació arqueològica, a la finca del carrer Nou de Sant Francesc 3 de Barcelona, sota la direcció d'Oscar de Castro López (ACTIUM) del 20 al 30 de juny de 2011.
2. El dia 17 de juny 2011 la tècnica arqueòloga dels Serveis Territorials a Barcelona va emetre informe favorable sobre la sol·licitud esmentada.
3. El dia 17 de juny 2011 el Servei d'Arqueologia i Paleontologia va proposar autoritzar la intervenció.

Motivació

S'ha de construir el fossat d'un ascensor i rases de sanejament.

Fonaments de dret

1. Article 47 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807).
2. Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).
3. Decret 304/2011, de 29 de març, de reestructuració del Departament de Cultura (DOGC núm. 5849, de 31.3.2011); i Resolució CMC/254/2010, de 8 de gener, de delegació de competències de la persona titular de la Direcció General del Patrimoni Cultural en les persones directores dels Serveis Territorials del Departament de Cultura (DOGC núm. 5566, de 12.2.2010).

Resolució

Per tot això, resolc:

1. **Autoritzar** la intervenció arqueològica preventiva d'acord amb les següents dades i condicions:

Muntaner, 221
08036 Barcelona
Telèfon 933 63 28 70
Fax 933 63 28 78



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Serveis Territorials a Barcelona

Data - 1 JUL. 2011

Faig constar que aquesta còpia
reprodueix fidelment l'original.



Lloc de la intervenció: carrer Nou de Sant Francesc, 3 (Barcelona, Barcelonès).
Persona o institució autoritzada: Ramon Bofarull Vidal, administrador de la Comunitat de propietaris, i Ferran Puig i Verdaguer, director del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de Barcelona
Direcció de la intervenció arqueològica: Oscar de Castro López (ACTIUM)
Activitat autoritzada: excavació preventiva
Termini de realització de la intervenció: del 20 al 30 de juny 2011
Lloc de dipòsit provisional de les restes: Museu d'Història de Barcelona

La intervenció arqueològica o paleontològica autoritzada haurà de ser realitzada d'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català, i del Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, així com en els termes descrits en la documentació presentada per a la tramitació de l'expedient.

El termini de dos anys previst per a la presentació de la memòria, s'entendrà que comença a comptar a partir del dia en què ha finalitzat la intervenció.

2. Notificar aquesta resolució, que no exhaureix la via administrativa, a la persona o entitat interessada i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs d'alçada davant el conseller de Cultura, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació.

Notificar, així mateix, aquesta resolució a l'ajuntament del municipi afectat, i comunicar-li que contra aquesta pot interposar-hi recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la recepció d'aquesta notificació. Potestativament, dins el mateix termini, podrà efectuar el requeriment previ previst a l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa.

P.d. Resolució CMC/254/2010, DOGC 12.2.2010

La directora territorial

M. Àngels Torras Ripoll

Barcelona, 17 de juny de 2011



Data - 1 JUL. 2011

ANNEX 2. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA



FOTO 1. Vista general del immoble



FOTO 2. Vista general del immoble



FOTO 3. Vestíbol de l'immoble abans de la intervenció



FOTO 4. Inicis de les tasques d'excavació



FOTO 5. Tasques d'excavació



FOTO 6. Tasques d'excavació



FOTO 7. Final de les tasques d'excavació. S'observa la runa que rebleix tot el pou mort



FOTO 8. Final de les tasques d'excavació. S'observa la runa que rebleix tot el pou mort



FOTO 9. Final de les tasques d'excavació. S'observa la runa que rebleix tot el pou mort



FOTO 10. Final de les tasques d'excavació. S'observa la runa que rebleix tot el pou mort


ANNEX 3. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

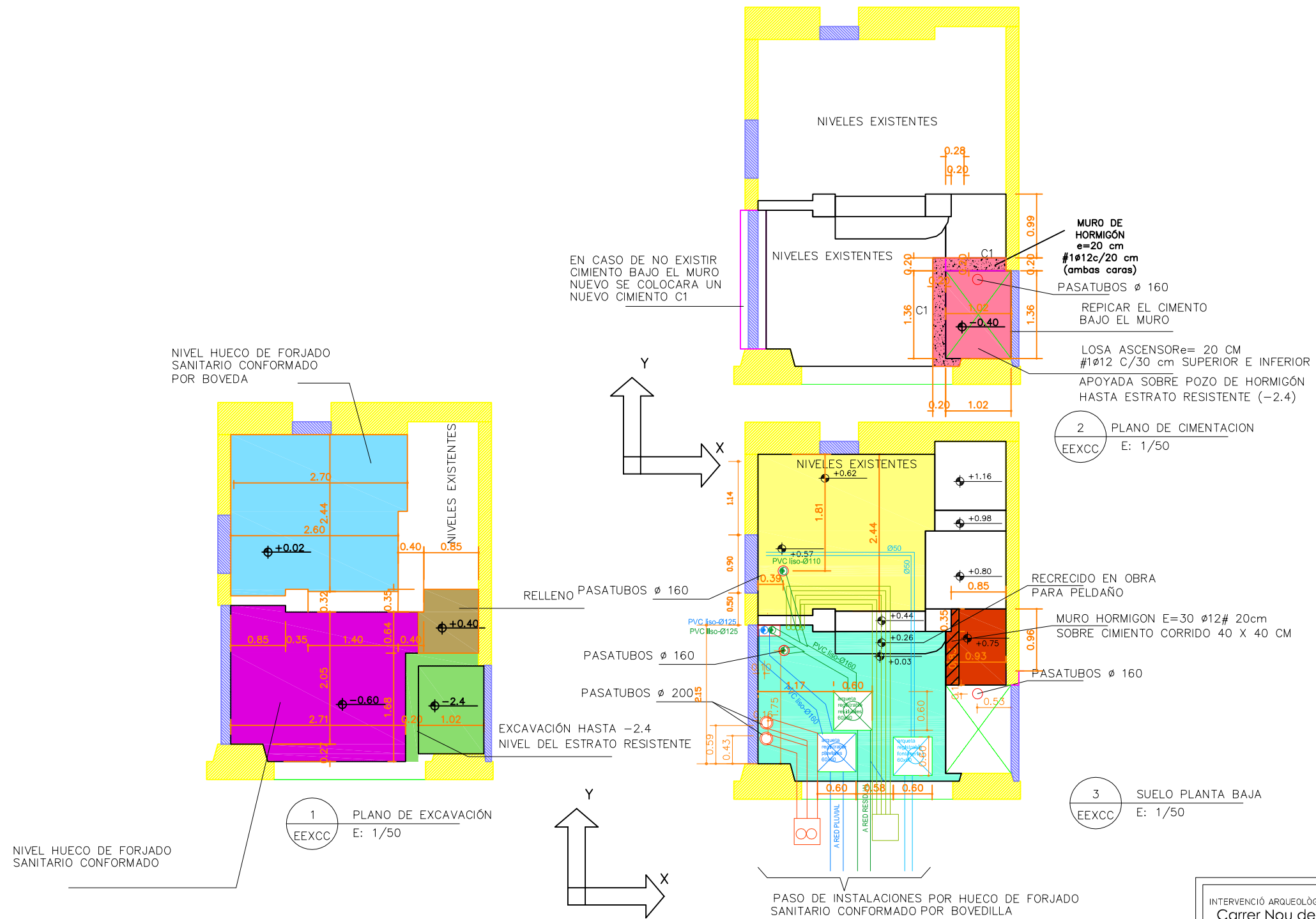


Mapa topogràfic Escala 1:50.000



Ortofotomatge Escala 1:5.000

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA Carrer Nou de Sant Francesc, 3, Barcelona		TÍTOL DEL PLÀNOL Situació de la Intervenció		CODI 041/11	NÚM. PLÀNOL 1
PROMOCIÓ I FINANÇAMENT FELIAURO-PHILCATSOM, C.B	DIRECCIÓ TÈCNICA Oscar de Castro López	ESCALA 1:50.000 1:5.000	DATA 22/06/11		
<small>DATUM ED50 31N Institut Cartogràfic de Catalunya</small>					



INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA Carrer Nou de Sant Francesc, 3, Barcelona (el Barcelonès)	NÚM.PLÀNOL 2
TÍTOL PLÀNOL Plànol d'excavació del projecte d'obra al vestíbul de l'immoble	DATA ??/??/??
PROMOCIÓ I FINANÇAMENT FELIAURO-PHILCATSOM, C.B	ESCALA 1/75
DIRECCIÓ TÈCNICA Oscar de Castro López	

